

KUKA ON METSÄTILANOMISTAJA?

METSÄTILANOMISTAJA-KÄSITTEEN SISÄLLÖN VAIKUTUS KESKEISIIN
TUTKIMUSTULOKSIIN JA TILASTOIHIN

SIMO HANNELIUS

SUMMARY:

WHO IS THE NON-FARMER FOREST OWNER? THE SEMANTIC INFLUENCE OF
THE NON-FARMER FOREST OWNER -CONCEPT TO RESEARCH RESULTS AND
PUBLISHED STATISTICS

Saapunut toimitukselle 1980-02-20

Yksityismetsänomistajien käyttäytymisen tutkiminen aloitettiin Suomessa 10 vuotta sitten. Dikotomisessa luokittelussa metsänomistajat jaettiin joko maanviljelijöihin tai metsätilanomistajiin. Maanviljelijän käsitteeksi näissä tutkimuksissa vakiintui metsänomistaja, jonka pääasiallinen toimeentulo oli maatilataloudesta. Metsätilanomistajaksi kutsuttiin taas muuta yksityismetsänomistajaa eli henkilöä, jonka pääasiallinen toimeentulo oli muusta kuin maatilataloudesta.

Tässä on tarkasteltu maanviljelijän ja metsätilanomistajan käsitteitä yksityismetsänomistajien käyttäytymistutkimuksissa. Tätä yksityismetsänomistajien luokittelua on verrattu Suomen viralliseen tilastoon kuuluvan Maatilatalous, Maatilatalouden yritys- ja tulotilasto, tilastosarjan käsitteisiin. Tarkastelun perusteella on päädytty suosittamaan luokittelun muuttamista siten, että yksityismetsänomistajien luokittelu olisi yhdenmukainen Maatilatalous tilastosarjan käsitteiden kanssa. Nämä käsitteet on puolestaan johdettavissa maatilatalouden verotussäännöksistä. Ehdotettu maanviljelijän käsite olisi tulkittava sellaiseksi yksityismetsänomistajaksi, jolla on valtionverotuksessa määriteltyä »ansiotuloa maatilataloudesta» tai »maatilatalouden muuta tuottoa». Metsätilanomistajaksi luettaisiin muut yksityismetsänomistajat.

YKSITYISMETSÄNOMISTAJIEN LUOKITTELU JA KATSAUKSEN TARKOITUS

Kun yksityismetsänomistajien käyttäytymistutkimukset aloitettiin runsaat 10 vuotta sitten, keskeiseksi uudeksi käsitteeksi muodostui metsätilanomistaja. Oikeastaan käsite oli jo olemassa, sille vain keksittiin uusi nimi. Aiemmin näitä ei-maatilametsänomistajia kutsuttiin mm. harrastelijametsän-

omistajiksi (ks. esim. HÄMÄLÄINEN 1971). Metsätilanomistajaan suhtauduttiin aluksi oudoksuen kuten aina uusiin ilmiöihin. Metsätilanomistajaa haluttiin tutkia. Tutkimuksen myötä tuo käsite on vakiintunut, mutta onko sen sisältö yksiselitteinen?

Yksityismetsänomistajien luokitteluperus-

teiden määrittely lienee ollut vaikeimpia kysymyksiä käyttäytymistutkimuksia aloitettaessa. Ennalta ei ollut riittävästi tietoa luokitteluperusteiksi. Luokittelun tarkoituksena on yleensä tieteen systematisointi ja käsitteiden keskinäisen aseman selvittely. Luokka voidaan yksiselitteisimmin määritellä siten, että se koostuu alkioista, joilla on yhteinen ominaisuus. Luokittelussa on kiinnitettävä huomiota käsitteiden semanttiseen sisältöön. Määrittelyssä tulisi pyrkiä myös siihen, että käsite tulee yleisesti oikein ymmärretyksi ja täsmälliseksi. Tunnepitoiset sivuvivahteet voivat häiritä käsitteen sisällön objektiivisuuden tavoitetta.

Yksityismetsänomistajat luokiteltiin tutkimuksissa joko maanviljelijöihin tai metsätilanomistajiin. REUNALA (1972) mainitsee lisensiaattityönsä alkusanoissa, että tuon työn keskeinen käsite — metsätilanomistaja — muotoutui tutkimusta tehtäessä Metsäntutkimuslaitoksen metsäekonomian osastolla. REUNALA (1972) tarkoittaa metsätilanomistajalla »yksityistä metsänomistajaa, joka on muu kuin maanviljelijä». Maanviljelijäksi REUNALA lukee esim. eläkkeellä olevan maanviljelijän, maanviljelijän vaimon, lesken ja äidin. Luokittelussa esiintyi vaikeuksia silloin, kun tilan omisti perikunta, yhtymä tai se oli muussa yhteisömuutuksessa. REUNALAN luokittelussa oli oleellista se, harjoittiko yksityismetsänomistaja maataloutta. Miten ja millä kriteereillä maatalouden harjoittamisen määrittely on suoritettu, ei ole ilmoitettu. Luokittelun perustana voi olla luokittelijan tai luokiteltavan subjektiivinen käsitys tai se, missä määrin asianomainen saa tuloja maataloudesta. REUNALAN luokittelu oli tyypiltään kaksijakoinen eli dikotominen ja sen perusteena välitön tai välillinen riippuvuus maataloudesta saatavista tuloista.

VIRTA (1971) luokitteli yksityismetsänomistajat ammatin perusteella maanviljelijöihin ja metsätilanomistajiin. Maanviljelijät saavat pääasiallisen toimeentulonsa maataloudesta (huom. ei maatilataloudesta, joka sisältää sekä maa- että metsätalouden), kun taas metsätilanomistajiksi määriteltiin ne yksityismetsänomistajat, jotka saavat pääasiallisen toimeentulonsa muusta kuin maataloudesta.

Metsätilanomistajan käsite täsmentyy REUNALAN (1974) väitöskirjassa, jossa met-

sätilanomistaja on määritelmän mukaan »sellainen yksityismetsänomistaja, joka saa pääasiallisen toimeentulonsa muusta kuin omasta maa- ja metsätaloudesta». Esimerkiksi metsää omistava osa-aikaviljelijä, jonka tuloista alle puolet on maatilataloudesta, on metsätilanomistaja. VIRRAN tulokintaan nähden REUNALAN luokitus poikkeaa vain siinä, että metsätilanomistaja saa pääasiallisen toimeentulonsa muusta kuin omasta maa- ja metsätaloudesta, kun taas VIRRAN metsätilanomistaja saa pääasiallisen toimeentulonsa muualta kuin maataloudesta.

REUNALAN (1974) väitöskirjatyon kanssa yhtä aikaa ilmestyneessä tutkimuksessa JÄRVELÄINEN (1974) lukee maanviljelijöiksi kaikki maatilataloudesta pääasiallisen toimeentulonsa saavat henkilöt sekä maanviljelijälesket ja -eläkeläiset ja promiehet. Muut kuin edellä määritellyt yksityismetsänomistajat JÄRVELÄINEN lukee metsätilanomistajiksi. Määrittelyn pääkriteerit — ammatti ja pääasiallisen toimeentulon lähde — ovat siis samat kuin REUNALALLA (1974). REUNALAN viimeisin tulkinta metsätilanomistajasta v. 1977 on sama kuin JÄRVELÄISELLÄ (1974).

Edellä mainituista määritelmistä seuraa, ettei raja maanviljelijän ja ei-maanviljelijän välillä ole selvä. REUNALA (1977) toteaaakin, että metsätilanomistajista 46 % viljelee itse kokonaan tilaansa ja 66 %:lla on peltoa.

Lähes puolet metsätilanomistajista viljelee siis itse tilaansa osa-aikaisesti tai viljelystä on saatu alle 50 % toimeentulosta. Myös JÄRVELÄINEN (1978) kiinnittää huomiota luokittelun vaikeuteen, sillä »raja maanviljelijöiden ja metsätilanomistajien välillä on liukuva ja luonteeltaan sopimuksenvarainen. Osa maanviljelijöistä tekee runsaastikin tilan ulkopuolisia sivuansiotöitä ja osa metsätilanomistajista harjoittaa edelleen maataloustuotantoa». Kun lisäksi vajaa viidesosa metsänomistajista on JÄRVELÄISEN (1974) mukaan eläkeläisiä, luokittelussa on ollut vaikeuksia. Eläkeläiset luokiteltiin edellä mainitussa tutkimuksessa entisen ammatin perusteella.

Osa maanviljelijöistä käyttää tilaansa pääasiassa metsätalouden harjoittamiseen ja osa metsätilanomistajista maatalouden harjoittamiseen. Metsämaan pinta-alan jakautumista tilan tuotantos suunnan mukaan eri

omistajaryhmissä koko maassa kuvaavat JÄRVELÄISEN (1978) luvut:

Tuotantosuunta	Omistajaryhmä	
	Maanviljelijä	Metsätilanomistaja
Maatalous	36	7
Tasapuolisesti maa- ja metsätalous	47	15
Metsätalous	16	67
Virkistys tai muu käyttö	2	11
Yhteensä	100	100

Kun osa-aikaviljely lisääntyy ja maatalouden suhteellinen osuus viljelijän tulomuodostuksessa vähenee, seuraa tästä automaattisesti edellä määritellyn metsätilanomistaja-käsitteen piiriin kuuluvien suhteellisen osuuden kasvu. Näin maanviljelijöiden ja metsätilanomistajien luokittelu tulee entisestäänkin vaikeutumaan, mikäli luokittelun kriteerit ovat edellä esitetyt.

Jos yksityismetsänomistajien tutkijoilla on ollut luokittelun vaikeuksia, niin samat ongelmat ovat askarruttaneet myös viljelijöiden tutkimuksissa. Maatalouden elinkeinorakenteen tutkimuksissa maanviljelijän käsitettä on ollut tarpeen täsmentää sen perusteelle, miten suuren osan tuloista hän saa maatilaltaan. HYVÖSEN (1977) mukaan Suomessa on yleistynyt maanviljelijöiden luokittelu kolmeen ryhmään. Ensimmäiseen kuuluvat kokoaikaviljelijät, jotka saavat kaikki tulonsa maatilaa viljelemällä. Toiseen on luokiteltu sivuansioviljelijät, joilla on jonkin verran tuloja myös tilan ulkopuolelta, mutta tulojen hankinta tapahtuu kuitenkin pääosaltaan maatilalla puitteissa. Osa-aikaviljelijöiksi on luokiteltu loput viljelijät, joiden tulojen hankinta tapahtuu suurimmaksi osaksi maatilalla ulkopuolelta.

Kehityssuunta maataloudessa näyttää johtavan siihen, että yhä vähäisempi osa maanviljelijöistä on kokoaikaviljelijöitä. Kun metsätilanomistajan käsite on määritelty muuksi yksityismetsänomistajaksi kuin maanviljelijäksi, jonka toimeentulosta pääosa on maatilataloudesta, muutoksilla maanviljelijöiden tulorakenteessa on huomattava merkitys myös metsätilanomistajiksi luokiteltavien määrään.

Valtion hallinnossa tilastojen laatiminen ja julkaiseminen on lisääntynyt erityisesti 1970-luvulla. Maa- ja metsätalouden yritys-toimintaa kuvaavaa tilastoa alettiin laatia vuodesta 1973 alkaen (Maatilatalous 1973, 1977). Tämä tilastosarja on osa Suomen virallista tilastoa ja sitä julkaisee Tilastokeskus. Tilaston perusteina (perusjoukko) ovat maatilat, joilla on viljelyksessä peltoa tai puutarhaa vähintään 2 hehtaaria ja joita verotetaan maatilatalouden tuloverolain perusteella. Edellisen lisäksi tilastoja on laadittu luonnollisten henkilöiden verotustietojen pohjalta.

Vuodesta 1976 alkaen maatilatalouden tuloa saaneet luonnolliset henkilöt on eroteltu kahdeksi ryhmäksi. Ensimmäiseen kuuluvat ne luonnolliset verovelvolliset, joilla on ollut ansiotuloa maatilataloudesta tai maatilatalouden muuta tuottoa. Näitä nimitän jäljempänä maanviljelijöiksi. Toiseen ryhmään kuuluvat sellaiset henkilöt, joilla on ollut metsätalouden puhdasta tuottoa, mutta joilla ei ole ollut ansiotuloa maatilataloudesta eikä maatilatalouden muuta tuottoa. Näistä metsänomistajista käytän nimitystä metsätilanomistaja. Kun käsiteltäviä tilastoja tarkastellaan yksityismetsänomistuksen näkökulmasta on huomattava, että mainittuun maanviljelijöiden ryhmään kuuluu luonnollisesti sellaisiakin henkilöitä, joilla ei ole metsää lainkaan. Näiden osuus maanviljelijöistä on kuitenkin vähäinen.

Maatilatalouden ansiotuloksi katsotaan palkkatulo ja siihen verrattava henkilökohdainen tulo. Esimerkiksi maatalouden harjoittamisesta saatu puhdas tulo (työn arvo) on ansiotuloa. Ansiotuloa ei ole esim. vuokratulo, korkotulo, pellowraivauskorvaus ja soran myyntitulo. Nämä viimeksi mainitut tulot luetaan maatilatalouden muuhun tuottoon. Metsätalouden puhdas tuotto ja maatilatalouden muu tuotto luetaan pääomatuloksi (Verohallituksen käsikirja 1979).

Pienten ja keskisuuren tilojen viljelijöiden toimeentulosta suuri osa hankitaan muusta kuin maanviljelystä. Maatalouden harjoittajien tulojen rakennetta kuvaa seuraava asetelma, joka on kerätty Maatilatalous-tilastojen viljelijän ja puolison keskimääräisistä veronalaisista tuloista tulolähteittäin ja tilasuuruusluokittain vuosilta 1973 ja 1976.

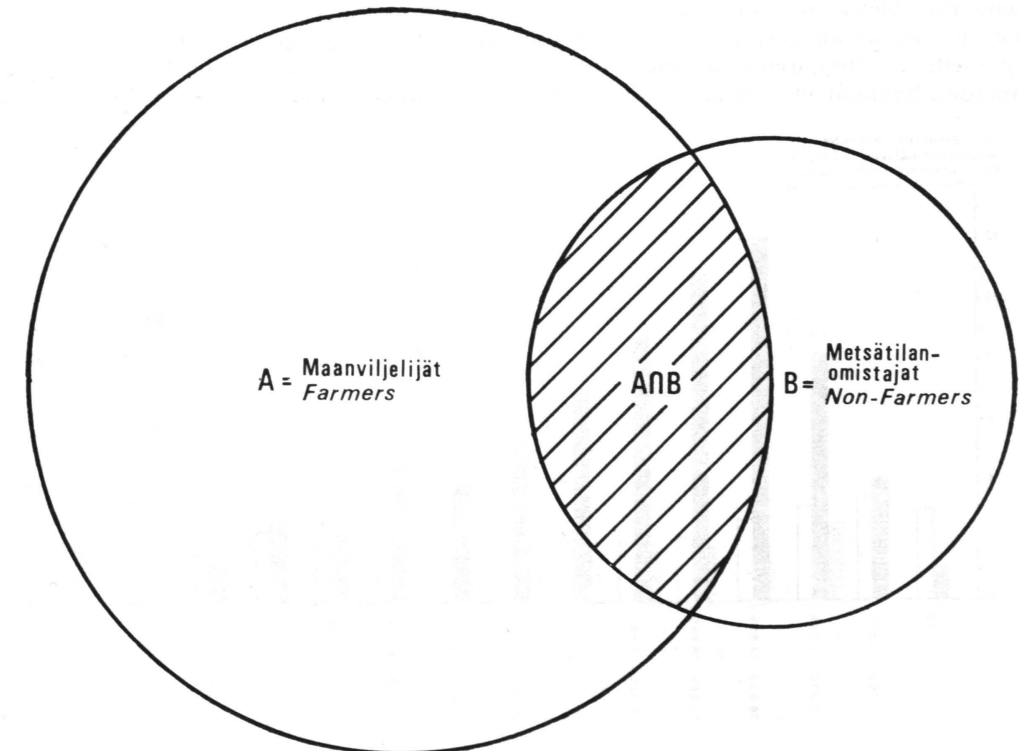
Tilan viljelyksessä oleva peltopinta-ala, ha	Maatilatalouden tulojen osuus veronalaisista tuloista valtion verotuksessa, %	
	1973	1976
2 – 4,9	29	27
5 – 9,9	58	54
10 – 19,9	76	72
20 – 29,9	82	80
30 – 49,9	84	81
50 – 99,9	74	77
100 – keskim.	64	65
	62	62

(Maatilatalous 1973 ja Maatilatalous 1976)

Metsänomistajien käyttäytymistutkimuksissa ja Maatilatalous-tilastossa määritellyjä maanviljelijä- ja metsätilanomistaja-käsitteitä ja niiden eroja voidaan havainnollistaa kuvassa 1. Ympyrään A kuuluvat kaikki

yksityismetsänomistajat, jotka harjoittavat maataloutta ja ympyrään B käyttäytymistutkimuksissa metsätilanomistajiksi luokitellut metsänomistajat. Leikkaus $A \cap B$ kuvaa henkilöitä, jotka viljelevät tilaansa, mutta saavat pääasiallisen toimeentulonsa muusta kuin maataloudesta. $B:n$ ja $A \cap B:n$ erotus kuvaa sellaisia metsätilanomistajia, jotka eivät viljele tilaansa. Tämä vastaa lähinnä edellä mainitun tilaston mukaista metsätilanomistajan käsitettä. Leikkaus $A \cap B$ aiheuttaa luokittelussa sekaavuutta, koska on kyse maatalouden harjoittajista, jotka kuitenkin luokitellaan metsätilanomistajiksi. Kuva 1 mittasuhteet on otettu JÄRVELÄISEN (1978) tutkimuksesta ja leikkauksen $A \cap B$ pinta-alasuhteet vastaavat REUNALAN (1977) tuloksia.

Maatilahallituksessa on kerätty maanomistusta kuvaavaa tilastoa. Siinä tilat on luokiteltu omistajaryhmittäin ja sen mukaan, kuuluuko tilaan peltoa. Maatiloiksi

Kuva 1. Maanviljelijöiden (A) ja metsätilanomistajien (B) metsämaan pinta-alaosuudet JÄRVELÄISEN (1978) mukaan.

Fig. 1. The forest area of farmers (A) and non-farmers (B) according to JÄRVELÄINEN (1978).

on luettu kaikki sellaiset tilat, joilla on vähintään 1 hehtaari peltoa. Metsätiloiksi on luettu vastaavasti alle 1 peltohehtaarin tilat, joilla on metsää. Maatilahallituksen luokittelu kuvaa maa- ja metsätalouden omistusta lähinnä maaluokituksen näkökulmasta. Sen sijaan siitä ei voi päätellä, miten maata käytetään ja kenen tulonlähteenä se on.

Tämän katsauksen tarkoituksena on käsitellä yksityismetsänomistajien luokittelun perusteita. Katsauksessa vertaillaan toisaalta yksityismetsänomistajien käyttäytymistutkimusten ja toisaalta maatilatalous 1976-tilaston yksityismetsänomistajien käsitteitä ja niiden luokitteluperusteita. Vertailussa »punnitaan» näiden omistajaryhmien keskeisimpiä tekijöitä metsätalouden harjoittamisessa. Tässä suhteessa oleellisia ovat:

1. Metsänomistajan puunmyyntikäyttäytyminen suhteessa omistamansa metsälön hakkuumahdollisuuksiin.
2. Metsänomistajan osallistuminen tilansa metsänhoito- ja perusparannustöihin, puunkorjukseen ja halukkuus metsätalouden investointeihin.

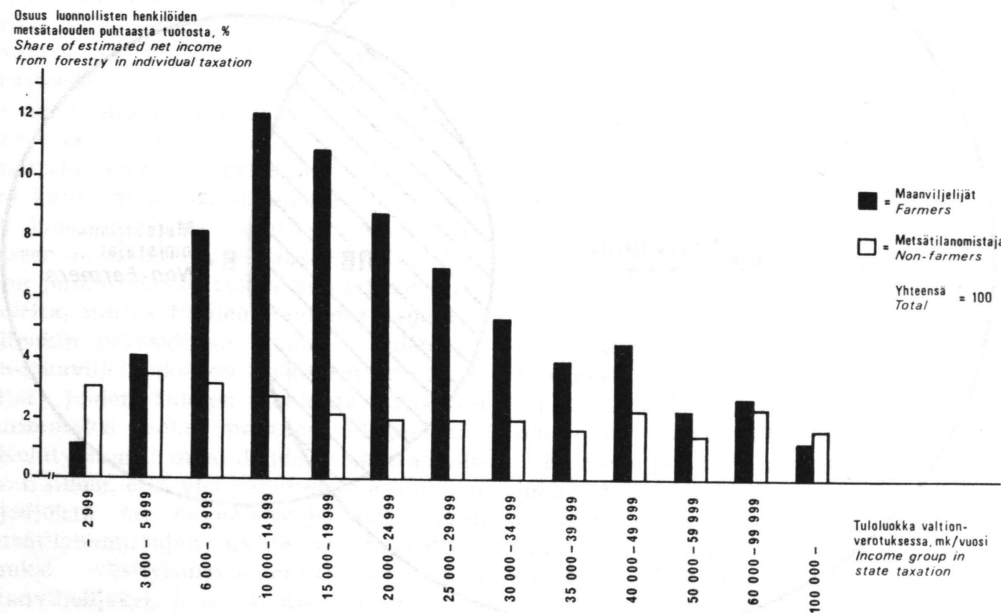
Lisäksi tarkastelen yksityismetsänomistuksen rakennetta tutkimustulosten valossa. Oleellista on, miten yksityismetsänomistuksen rakennetta kuvaavat tulokset riippuvat luokittelutavasta.

Artikkelin ovat lukeneet professorit Lauri Heikinheimo ja Jouko Hämäläinen sekä MMT Kari Keipi. Kiitän saamistani ja varteen otetuista kommentteista. Englanninkielisen tekstin tarkastuksesta kiitän B. Sc. Ashley Selbyä.

PUUNMYNTIKÄYTTÄYTYMINEN

Käyttäytymistutkimuksissa on kiinnitetty huomiota metsänomistajaryhmien tulotason ja sen vaikutukseen erityisesti puunmyynteihin. Riippuvuuden metsätuloista vähetessä hakkuut yleensä pienenevät (esim.

SEPPÄLÄ 1974). Alhaisella tulotasolla hakkuutulojen tarve on suuri. Metsänomistajan tulotaso ja -rakenne vaikuttavat puunmyyntikäyttäytymisen ohella myös siihen, missä määrin omistaja itse osallistuu tilansa

Kuva 2. Maanviljelijöiden ja metsätalonomistajien osuudet luonnollisten henkilöiden metsätalouden puhtaasta tuotosta valtionverotuksessa tuloluokittain v. 1976.

Fig. 2. Share of estimated net income from forestry in state taxation income classes and in farmer and non-farmer groups in 1976 (farmer and non-farmer groups in all income classes sum to 100).

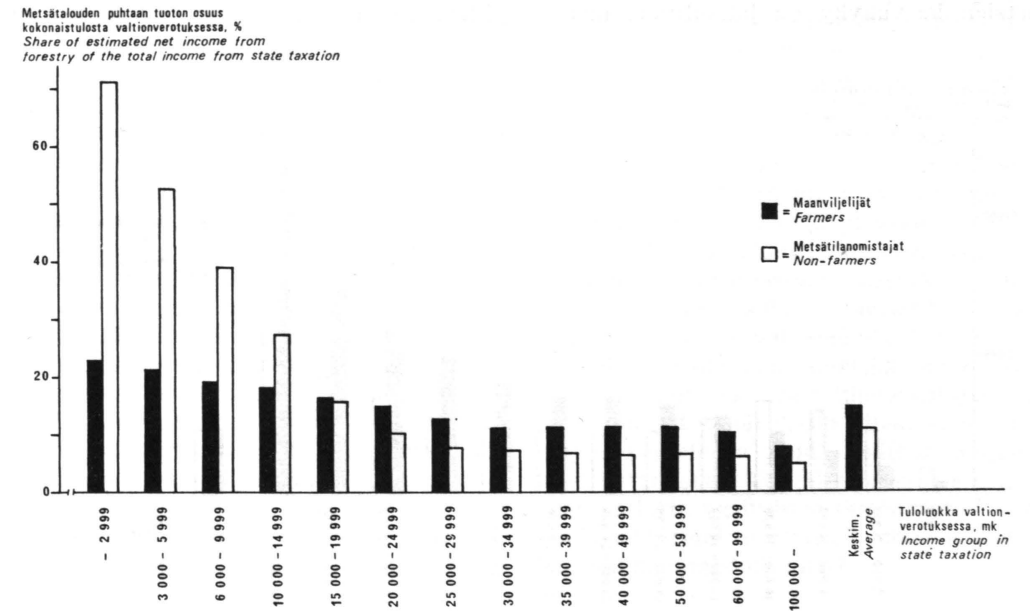
metsien hoitoon ja puunkorjukseen. Puutavaraselvityksessä (1976) ennustettiin, että »kertymäsuunnitteen mukaisten puumäärien hakkaaminen tulee ilmeisesti jo lähitulevaisuudessa, mutta etenkin 1980-luvun puolivälin jälkeen tuottamaan entistä suurempia vaikeuksia. Tähän vaikuttavat metsänomistajien puunmyyntikäyttäytymisen kehitysnäkymät...» Onko maanviljelijöillä ja metsätalonomistajilla eroja toimeentulon edellytysten suhteen siten, että sillä olisi merkitystä metsätaloudelliseen käyttäytymiseen?

Metsänomistajien käyttäytymistutkimuksissa (esim. JÄRVELÄINEN 1974) on kiinnitetty huomiota ammattiryhmiin erityisesti metsätalonomistajaryhmän sisällä, mikä osittain kuvaa myös tulotason erilaisuutta. Muuta tutkimustietoa ei ole tulotason vaihtelusta puunmyyntikäyttäytymiseen.

Kuvassa 2 esitetään yksityismetsien metsätalouden puhtaasta tuotosta (metsäveroperusteiden mukaisesti määriteltynä) jakauma maanviljelijöiden ja metsätalonomistajien kesken valtionverotuksen eri tuloluokissa. Kaikkien tuloluokkien ja molempien metsän-

omistajaryhmien yhteen laskettu metsätalouden puhtaasta tuotosta summa on merkitty luvulla sata (yhtä kuin valkeiden ja mustien pylväiden summa). Huomattakoon, että käytetyt maanviljelijä- ja metsätalonomistaja-käsitteet poikkeavat aiemmin esitetyistä käyttäytymistutkimusten määritelmistä. Luokittelua selventäneen parhaiten kuva 1. Sen mukaan kuvan 2 ryhmää maanviljelijät vastaa ympyrä A ja ryhmää metsätalonomistajat vastaa B:n ja A ∩ B:n erotus. Käyttäytymistutkimusten metsätalonomistajista n. viides osa kuuluu nyt käsiteltävään maanviljelijöiden ryhmään sen perusteella, että heillä on maatilatalouden tuloa (JÄRVELÄINEN 1978, s. 43). Kuvasta havaitaan, että metsätalonomistajien metsien kasvukyky on jakautunut verraten tasaisesti eri tuloluokkiin. Maanviljelijöillä sen sijaan metsien kasvukyky on keskittynyt tuloluokkiin 5 000...50 000 markkaa vuodessa.

Kuvassa 3 esitetään niin ikään Maatilatalous 1976-tilastosta laskettu metsätalouden puhtaasta tuotosta prosentuaalinen osuus sekä maanviljelijöiden että metsätalonomistajien kokonaistuloista valtionverotuksessa

Kuva 3. Maanviljelijöiden ja metsätalonomistajien metsätalouden puhtaasta tuotosta kokonaistuloista valtionverotuksessa tuloluokittain v. 1976.

Fig. 3. Share of estimated net income from forestry in farmer and non-farmer groups by state taxation income classes in 1976.

tuloluokittain. Maanviljelijöillä tuo lähinnä metsien kasvukykyä kuvaava metsätalouden puhdas tuotto suhteessa kaikkiin verotettavaan tuloihin pienenee hitaasti tulotason kasvaessa. Metsätalonomistajilla sen sijaan em. suhde on jyrkästi laskeva kokonaistulosten lisääntyessä. Metsätalonomistajista hyvin huomattavan osan tulotaso on alhainen. Tämä merkinnee sitä, että tässä luokittelussa metsätalonomistajiin kuuluvat mm. maanviljelijäeläkeläiset ja -lesket ja nähtävästi muitakin eläketulon varassa eläviä henkilöitä.

Kuvassa 4 on esitetty metsätalouden keskimääräinen puhdas absoluuttinen tuotto verovelvollista kohden valtionverotuksen tuloluokittain. Tilastolähteenä on edelleen Maatilatalous 1976 -julkaisu. Maanviljelijöiden ryhmässä absoluuttinen tuotto nousee tulonsaajaa kohden tuloluokan kohotessa. Metsätalonomistajien ryhmässä metsätalouden puhdas tuotto on sen sijaan alemmissa tuloluokissa selvästi korkeampi kuin maanviljelijöillä ja keskituloisilla metsätalonomistajilla. Suurituloisilla metsätalonomistajilla metsätalouden puhdas tuotto kohoaa jäädessä kuitenkin selvästi vastaavan tuloluokan maanviljelijöiden tuoton alapuolelle. Metsien kasvukyky on jakautunut metsä-

tilanomistajien kesken tasaisemmin tuloluokkiin kuin maanviljelijöillä.

Edellä käsitellyn toimeentulon taustan perusteella on tuskin johdettavissa käyttäytymiseroja maanviljelijöiden ja metsätalonomistajien välillä. Pienituloisille (verotettava vuositulo alle 15 000 mk) metsätalonomistajille metsätulojen suhteellinen merkitys on selvästi suurempi kuin maanviljelijöille. Keski- ja suurituloisille (verotettava vuositulo yli 20 000 mk) maanviljelijöille metsätulojen suhteellinen merkitys tulonlähteenä on suurempi kuin metsätalonomistajille. On kuitenkin huomattava, että näissä tuloluokissa metsätalouden puhtaan tuoton osuus on 5–15 %:n suuruusluokkaa metsätalonomistajan koko valtionveronalaisesta tulosta.

Todelliset metsätulot eli puun myyntitulot eivät ole sama asia kuin metsätalouden puhdas tuotto. Jälkimmäinen on arvio metsälön puun tuotosta metsänhoidon keskimääräisillä kustannuksilla vähennettynä ja arvio perustuu k.o. alueen keskipuustoon, metsämaan ravinteisuuteen ja ilmastovyöhykkeeseen. Edellä onkin lähdetty siitä, että metsäverotusta varten määritelty arvio metsätalouden puhtaasta tuotosta on todellisen metsätulon likiarvo, joskin arvion on eri yhteyksissä todettu olevan keskimäärin pie-

nemmän kuin todellisen metsätulon. Näin ollen tarkastelussa on oleellista, ovatko tulokäsitteiden väliset suhteet eri tuloluokissa samoja eli kuvaako käsite metsätalouden puhdas tuotto riittävän luotettavasti myyntituloa keskimäärin.

Näyttää siltä, että metsätalonomistajat voitaisiin luokitella vuositulojen perusteella kahteen ryhmään. Pienituloisiin kuuluisivat metsätalonomistajat, joiden vuositulo oli vuoden 1976 valtionverotuksessa alle 15 000 mk. Keski- ja suurituloisiin kuuluisivat yli 15 000 mk valtion verotettavaa tuloa hankkivat metsätalonomistajat. Näiden pienituloisten osuus on kaikkien yksityismetsien kasvukyvystä 12 % ja metsätalonomistajien ryhmässä 42 %. Maatilatalous 1976-tilaston maanviljelijöiden ja metsätalonomistajien tilastoitujen alaikäisten lasten lukumäärän nojalla voidaan päätellä, että tuo pienituloisten metsätalonomistajien joukko on keskimääräistä iäkkäämpää. Ansiotulon vähäisyydestä seuraa, että metsätalouden puhtaan tuoton osuus verotettavasta tulosta muodostuu suureksi. Tällä metsätalonomistajaryhmällä metsätalous tulonlähteenä on sekä suhteellisesti että absoluuttisesti tärkeämpi kuin vastaavan tulotason maanviljelijöillä.

Poikkeako pienituloisten maanviljelijöiden ja metsätalonomistajien hakkuukäyttämisen toisistaan? Tästä ei ole olemassa tutkimustuloksia. Voidaan kuitenkin hypoteesinomaisesti olettaa, että pienituloiset metsätalonomistajat pyrkisivät käyttämään hakkuumahdollisuutensa tarkemmin hyväkseen kuin maanviljelijät. Toisaalta kuitenkin pienten metsälöiden metsätalonomistajat pyrkivät SEPPÄLÄN (1974) mukaan säästämään metsiään hakkuilta. On todennäköistä, että alhainen tulotaso, säännöllinen eläketulo ja metsälön hakkuumahdollisuuksien tuoma turvallisuuden tunne ovat tyyppisiä pienituloisille metsätalonomistajille.

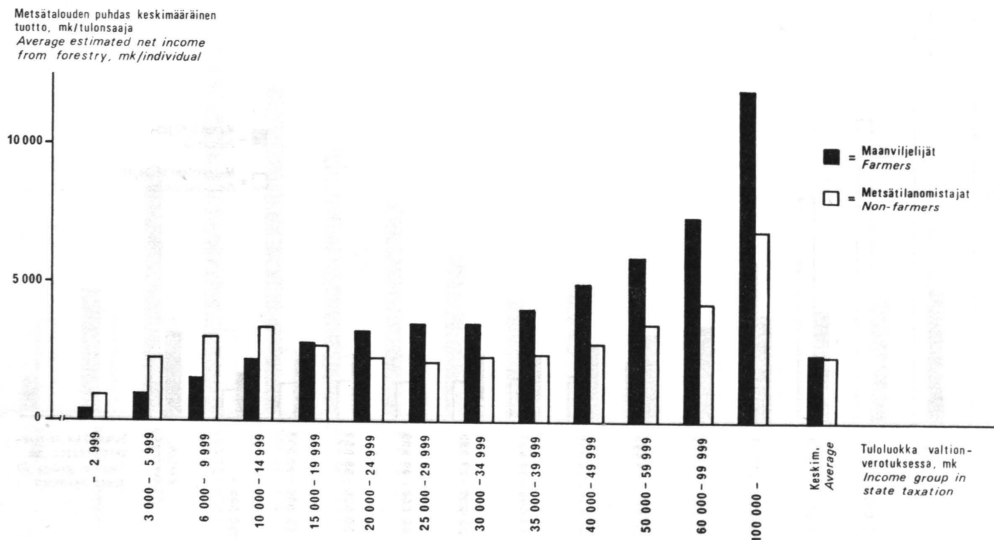
Keski- ja suurituloisten ryhmässä metsälön merkitys on maanviljelijöille sekä absoluuttisesti että suhteellisesti tärkeämpi kuin metsätalonomistajille. Näin ollen maanviljelijöiden hakkuumäärien tulisi olla, sikäli

kuin ne on johdettavissa tulotasosta ja -tarpeista, suurempia kuin metsätalonomistajien. Toisaalta on kuitenkin huomattava, että metsätulojen suhteellinen merkitys tulonlähteenä pienenee tulotason noustessa niin maanviljelijöillä kuin metsätalonomistajillakin.

JÄRVELÄISEN (1979) esitutkimuksen tulokset viittaavat siihen suuntaan, että puun myynnit ovat metsätalonomistajien tiloilta suurempia vuotta ja metsähehtaaria kohden kuin yksityismetsänomistajilla keskimäärin. Tämä on osin ristiriidassa aiemman tietämyksen kanssa (esim. VIRTÄ 1971 ja HAHTOLA ym. 1973, SEPPÄLÄ 1974), joskin on huomattava, että JÄRVELÄISEN (1979) tutkimuksessa tutkittiin puunmyyntikäyttämistä suhteessa ko. metsänomistajan hakkuumahdollisuuksiin. Muissa puunmyyntikäyttämistutkimuksissa pääpaino on ollut sellaisissa haastatteluisissa, joilla on selvitetty vain myyntimääriä ja -tiheyksiä (myyntitiheyttä käsitellään myöhemmin).

Maatilatalous 1976-tilaston maanviljelijän ja metsätalonomistajan luokittelussa on vielä huomattava, että pienituloisten maanviljelijöiden ryhmässä osalla ei ole metsää lainkaan. Mainitun tilaston maanviljelijä- ja metsätalonomistaja-käsitteet poikkeavatkin edellä mainittujen käyttäytymistutkimusten käsitteistä siten, että suuri osa pienten peltopinta-alojen maanviljelijöistä kuuluu pääasiällisen toimeentulolähteen rajoitteen nojalla käyttäytymistutkimusten metsätalonomistajiin. Käyttäytymistutkimusten maanviljelijä on eläkkeelle siirrettyäänkin maanviljelijä. Maatilatalous 1970-tilastossa maanviljelijä — omistaessaan metsää — tulee sen sijaan luokitelluksi metsätalonomistajaksi, kun tulo maataloudesta loppuu.

Kaiken kaikkiaan näyttää siltä, että maanviljelijät ja metsätalonomistajat jakautuvat eri tuloluokkiin siten, ettei tuloerojen perusteella voida selittää hakkuukäyttämistä. Toistaiseksi ei ole riittävästi tutkittu yksityismetsänomistajien hakkuukäyttämistä ottaen huomioon metsälön hakkuumahdollisuudet.

Kuva 4. Maanviljelijöiden ja metsätalonomistajien metsätalouden puhdas keskimääräinen tuotto tulonsaajaa kohden valtionverotuksessa tuloluokittain v. 1976.

Fig. 4. Average estimated net income from forestry per individual in farmer and non-farmer groups in state taxation, by income classes in 1976.

PUUNKORJU JA METSIEN HOITO

Maanviljelijät ja metsätilanomistajat eroavat omatoimisen puunkorjuun eli hankinnan suhteen toisistaan. JÄRVELÄISEN (1974) mukaan maanviljelijöistä yli 50 % aikoi tulevaisuudessa itse suorittaa hankintatyön. Metsätilanomistajista vastaavasti aikoi 34 % hakata ja 22 % suorittaa metsäkuljetuksen itse. Erot luokkien välillä ovat hyvin ymmärrettävissä. Maanviljelijän vuosirytmii sopii perinteisesti hyvin talviaikainen puunkorjuu ja hänellä on yleensä käytettävänä puunkorjuuseen sopivaa vetokalustoa. Metsätilanomistajalla, kun hän saa pääasiallisen toimeentulonsa muusta kuin maatilataloudesta, ei sen sijaan yleensä itse ole edellytyksiä puunkorjuuseen. Kaluston puute näyttää rajoittavan eniten lähikuljetusta.

Puunmyyntikäyttäytymistä koskevissa tutkimuksissa (esim. VIRTA 1971, SEPPÄLÄ 1974) on todettu, että maanviljelijät myyvät säännöllisemmin vuosittain puuta kuin metsätilanomistajat. Myyntimäärät hankintahakkuissa ovat kuitenkin pieniä, mikä johtuu oman työvoiman käytön rajallisuudesta. Metsätehon arvion mukaan hankintaleimikon keskikoko onkin n. 100 m³ (MIKKONEN ym. 1975). Maanviljelijöiden ammatin erilaisuus

metsätilanomistajiin verrattuna heijastuu puunkorjuuseen ja myyntitiheyksiin luonnollisella tavalla.

Metsien hoidossa ja metsänparannustöissä ei ole havaittavissa oleellisia eroja maanviljelijöiden ja metsätilanomistajien välillä (JÄRVELÄINEN 1974). Metsänomistajan koulutustason noustessa metsien hoidon intensiivisyys näyttää lisääntyvän. Yksityismetsänomistajista johtavassa asemassa oleviin ja toimihenkilöihin kuuluvilla metsätilanomistajilla oli JÄRVELÄISEN (1974) mukaan metsänhoitotöiden ja ojituksen yhteinen intensiteetti suurin. Maanviljelijöistä 65 % ja metsätilanomistajista 48 % aikoi itse tehdä metsänhoitotöitä tilallaan.

Yksityismetsänomistajien luokittelu maanviljelijöihin ja metsätilanomistajiin silloin, kun tarkoituksena on kuvata metsänomistajan omatoimista puunkorjuuta ja metsänhoitotöitä, on siis perusteltua. Luokkien välillä on riittäviä toimintaedellytysten eroja. Nämä erot ilmeisesti kuitenkin olisivat selvemmät silloin, jos yksityismetsänomistajia koskevissa tutkimuksissa maanviljelijäksi luokiteltaisiin vain henkilöt, joilla todella on ansiotulota maatilataloudesta.

YKSITYISMETSÄNOMISTUKSEN RAKENNE

Työpaikkojen ja -tilaisuuksien väheneminen maa- ja metsätaloudessa on johtanut myös muutoksiin yksityismetsien omistuksessa. Maanviljelijöiden omistamien metsien vähenemiseen on kiinnitetty huomiota useissa tutkimuksissa (mm. REUNALA 1974, JÄRVELÄINEN 1974 ja 1978) ja vuonna 1979 tuli voimaan laki maanhankinnan rajoittamisesta. Lain tarkoituksena on turvata maa- ja metsätaloukseen säilyminen viljelijäväestöllä. Seuraavassa tarkastellaan tutkimustulosten, rekisterien ja tilastojen perusteella yksityismetsien omistusta kiinnittäen huomiota myös maanviljelijä- ja metsätilanomistaja -käsitteiden sisältöön.

Taulukkoon 1 on kerätty tutkimusjulkaisuista tiedot maanviljelijöiden ja metsätilanomistajien metsämaan pinta-alaosuuksista. Käsitteet maanviljelijä ja metsätilanomistaja on määritelty näissä tutkimuksissa jo aiem-

min esitetyllä tavalla (s. 123). Osuudet on ilmoitettu aineiston keruun ajankohdan ja alueen mukaan. Aineiston keruun ajankohdalla on sikäli merkitystä, että omistusrakenteen muutoksen on ennustettu lisäävän metsätilanomistajien osuutta metsämaan pinta-alasta 2 prosenttiyksikön vuosivauhdilla maanviljelijöiden kustannuksella (REUNALA 1979).

Taulukossa 2 on esitetty maatalojen metsämaan osuus kaikkien yksityismetsien metsämaan pinta-alasta. Se yksityismetsien pinta-ala, jota ei lueta kuuluvaksi maatalojen metsämaaksi, on luokiteltu metsätilanomistajien metsiksi. Maatilatalous 1976 -tilasto perustuu sekä maatilarekisteriin että verotusrekisteriin. Maataloiksi on luokiteltu sellaiset tilat, joilla on viljelyksessä peltoa tai puutarhaa vähintään 2 hehtaaria ja joita verotetaan maatilatalouden tuloverolain no-

Taulukko 1. Maanviljelijöiden ja metsätilanomistajien metsämaan pinta-alaosuudet eri tutkimustulosten mukaan.

Table 1. The distribution of private forest land between farmers and non-farmers in the research reports.

Tutkija Researcher	Aineiston keruun ajankohta Time of collecting the empirical material	Alue District	Osuus yksityismetsien metsä- maan pinta-alasta, % Share of the private forest area, %	
			Maanviljelijät Farmers	Metsätilanomistajat Non-farmers
Virta 1971	1970	Länsi-Suomi Western Finland	79	21
Reunala 1974	1970	Keski-Suomen lääni Keski-Suomi	80	20
Seppälä 1974	1970	Etelä-, Keski- ja Itä-Suomi Southern, central and eastern Finland	80	20
Järveläinen 1974	1971	Etelä-Suomi Southern Finland	80	20
»	»	Länsi-Suomi Western Finland	86	14
»	»	Keski- ja Itä-Suomi Central and eastern Finland	78	22
»	»	Pohjois-Suomi Northern Finland	73	27
»	»	Koko maa Whole country	79	21
Järveläinen 1978	1975	Etelä-Suomi Southern Finland	69	31
»	»	Länsi-Suomi Western Finland	73	27
»	»	Keski- ja Itä-Suomi Central and eastern Finland	74	26
»	1976	Pohjois-Suomi Northern Finland	61	39
»	1975-76	Koko maa Whole country	69	31
Reunala 1979	arvio 1979 estimate 1979	Koko maa Whole country	65	35

jalla. Tilasto koskee vuotta 1976. Yksityismetsien metsämaan pinta-ala on laskettu läänikohtaisiksi maa- ja metsätilarekisteristä vuodelta 1974. Kun yksityismetsien kokonaispinta-ala on pysynyt lähes muuttumattomana 1970-luvulla, omistusosuudet kuvaavat vuoden 1976 tilannetta.

Taulukossa 2 oleva maanviljelijä on sellainen metsänomistaja, joka harjoittaa peltoa ja/ tai puutarhaviljelyä vähintään 2 hehtaarin

alalla ja jolla on maatilatalouden ansiotulota tai muuta tuottoa. Tähän ryhmään eivät siis kuulu eläkkeellä olevat maanviljelijät ja lesket, jotka ovat aiemmin saaneet toimeentulonsa maatilataloudesta. Toisaalta tässä luokittelussa käyttäytymistutkimusten metsätilanomistajiksi luokitellut metsänomistajat, joilla on ollut em. pinta-ala viljelyksessä ja joiden toimeentulosta alle 50 % on maatalouden ansiotulota tai muuta tuottoa, kuu-

Taulukko 2. Maanviljelijöiden ja metsätilanomistajien metsämaan pinta-alat ja osuudet¹⁾ Maatilatalous 1976- tilaston sekä maa- ja metsätalarekisterin perusteella.

Table 2. The distribution of private forest land of farmers and non-farmers among the Farm Economy statistics in 1976 and the Farm Registers.

Lääni County	Maanviljelijät Farmers		Metsätilanomistajat Non-farmers		Yhteensä Total	
	Pinta-ala Area ha	Osuus Share %	Pinta-ala Area ha	Osuus Share %	Pinta-ala Area ha	Osuus Share %
Uudenmaan <i>Uusimaa</i>	310 743	80	78 972	20	389 715	100
Turun ja Porin <i>Turku ja Pori</i>	738 491	79	195 966	21	934 457	100
Ahvenanmaan <i>Ahvenanmaa</i>	27 097	59	19 170	41	46 267	100
Hämeen <i>Häme</i>	598 812	72	228 645	28	827 457	100
Kymen <i>Kymi</i>	394 582	71	160 128	29	554 710	100
Mikkelin <i>Mikkeli</i>	600 091	64	339 951	36	940 042	100
Pohjois-Karjalan <i>Pohjois-Karjala</i>	432 336	62	260 213	38	692 549	100
Kuopion <i>Kuopio</i>	563 787	66	289 491	34	853 278	100
Keski Suomen <i>Keski-Suomi</i>	509 633	62	313 683	38	823 316	100
Vaasan <i>Vaasa</i>	864 260	77	254 424	23	1 118 684	100
Oulun <i>Oulu</i>	1 172 589	67	584 510	33	1 757 097	100
Lapin <i>Lappi</i>	758 609	63	450 119	37	1 208 728	100
Koko maa <i>Whole country</i>	6 971 028	69	3 175 271	31	10 146 299	100

¹⁾ Pinta-aloissa ei ole mukana yhteismetsiä, joissa oli metsämaata v. 1976 yhteensä 293 038 hehtaaria.

²⁾ Common forests, 293 038 hectares, are not included.

luvut ryhmään maanviljelijät. JÄRVELÄISEN (1978) tutkimuksesta, jossa tilan tuotantosuunta maanviljelijöiden ja metsätilanomistajien tiloilla on selvitetty, voidaan päätellä, että noin viidennes metsätilanomistajien metsämaan pinta-alasta kuuluisi Maatilatalous-tilaston maanviljelijä-metsänomistajan luokkaan.

Kun metsätilanomistaja-käsitteen määrittelyyn käyttäytymistutkimuksissa on liittynyt myös pääasiallisen toimeentulon lähde,

taulukossa 3 on tarkasteltu Maatilatalous 1976 -tilaston perusteella maanviljelijöiden tulojen rakennetta. Palkka- ja muut tulot muodostavat alle 5 peltohehtaarin tiloilla kolme neljännestä tuloista ja 5-10 hehtaarin tiloillakin lähes puolet. Onkin ilmeistä, että näiden pientilojen metsämaasta huomattava osa kuuluu käyttäytymistutkimusten metsätilanomistajille.

Taulukkojen 1 ja 2 omistussuoksien vertailu ei sellaisenaan ole mahdollista, koska

Taulukko 3. Viljelijän ja puolison keskimääräiset veronalaiset tulot tulolähteittäin valtionverotuksen tilasuuruusluokittain sekä näihin tilasuuruusluokkiin kuuluvan metsämaan pinta-ala (Maatilatalous 1976).

Table 3. Average taxable income of farmer and wife, by source of income, by size groups and the area of forest land.

Tilan viljelyk- sessä oleva peltopinta-ala, ha Cultivated land area of the farm	Maatilatalouden tulot Income from farming				Palkka- ja muut tulot Other income		Tulot yht. Total income		Metsämaan pinta-ala Forest land ha
	Maatalouden puhdas tulo Net income from agriculture		Metsätalouden puhdas tulo Net income from forestry						
	mk	%	mk	%	mk	%	mk	%	
2 - 4,9	3 168	17	1 773	10	13 393	73	18 102	100	953 152
5 - 9,9	8 176	39	3 222	15	9 919	46	20 966	100	2 368 594
10 - 19,9	16 796	56	4 563	15	9 072	29	29 757	100	2 160 237
20 - 29,9	26 255	64	6 240	15	9 928	21	40 833	100	742 084
30 - 49,9	33 515	66	8 289	16	12 967	18	5 1399	100	428 959
50 - 99,9	39 226	58	11 815	18	21 801	24	66 534	100	202 728
100 -	41 008	38	30 132	27	53 777	35	110 479	100	115 276
Keskimäärin Average	12 243	47	3 814	15	10 685	38	26 052	100	6 971 030

käsitteiden määrittelyssä on huomattavia eroja. Näistä eroista johtuen tuntuu yllättävältä, että JÄRVELÄINEN (1978) on päättänyt samaan omistussuuteen koko maassa kuin on saatu taulukossa 2 laskennallisesti. Jos JÄRVELÄISEN luokittelua sovellettaisiin taulukon 2 tilastolähteisiin, maanviljelijöiden omistussuudet ilmeisesti olisivat esitetyjä pienempiä, koska osa pientilallisista olisi luokiteltu metsätilanomistajiksi. Maan eri osien välillä sen sijaan on havaittavissa huomattaviakin eroja. Jos käsitteiden eroja ei oteta huomioon on havaittavissa, että JÄRVELÄISEN (1978) maanviljelijöiden omistussuus on Etelä-Suomessa ja Pohjois-Suomessa pienempi kuin tilastoissa. Vastaavasti JÄRVELÄISEN (1978) lukuarvot ovat tilastotietoja suurempia Keski- ja Itä-Suomessa.

Maatilatalous 1976 -tilastossa on luokiteltu metsätalouden puhdas tuotto verotusrekisterin perusteella luonnollisten henkilöiden kahteen ryhmään. Ensimmäiseen kuuluvat ne luonnolliset henkilöt, joilla on ollut ansiotuloa maatilataloudesta tai maatilatalouden muuta tuottoa. Näitä on jo aiemmin nimitetty maanviljelijöiksi. Toiseen ryhmään kuuluvilla on ollut metsätalouden puhdasta tuottoa, mutta ei ansiotuloa maa-

tilataloudesta eikä maatilatalouden muuta tuottoa. Näitä kutsutaan metsätilanomistajiksi. Näin määritettyjen maanviljelijöiden osuus luonnollisten henkilöiden metsätalouden puhtaasta tuotosta oli v. 1976 71 % ja metsätilanomistajien 29 %. Kahden prosenttiyksikön ero taulukossa 2 esitettyihin lukuihin nähden johtunee käsitteistä metsämaa ja metsätalouden puhdas tuotto. Metsätalouden puhdas tuotto kuvaa lähinnä metsän kasvukykyä kuten jo aiemmin on todettu. Ilmeisesti tuo 2 prosenttiyksikön ero johtuu siitä, että maanviljelijöiden metsien omistus on keskittynyt maassamme viljavimmille - suurimman metsätalouden puhtaasta tuoton - alueille. Väittäminen on pääteltävissä jo siitä, että maanviljelijöiden omistamien metsien omistussuus on suhteellisesti suurin Etelä-Suomessa ja pienin Itä- ja Pohjois-Suomessa (taulukko 2, s. 132).

Maatilahallituksen keräämässä maanomistusta kuvaavassa tilastossa (Maa- ja metsätalarekisteri vuonna 1974) tilat on luokiteltu sen perusteella, onko niillä peltoa. Maatila-metsälöitä ovat tilat, joilla on peltoa yli 1 hehtaari ja metsätiloja alle 1 peltohehtaarin tilat. Maa- ja metsätalarekisterin mukaan yksityisten metsämaan pinta-ala oli v. 1974 10,2 milj. hehtaaria. Maatilametsälöiden

pinta-ala oli tuosta määrästä 8,1 milj. hehtaaria eli 80 % ja näitä tiloja oli 244 000 kpl ja niiden metsämaan keskipinta-ala oli näin ollen 33,4 hehtaaria. Metsätilojen yhteenlaskettu pinta-ala oli 2,0 milj. hehtaaria eli 20 % yksityisten omistaman metsämaan pinta-alasta. Näiden tilojen lukumäärä oli 106 000 kpl ja metsämaan keskipinta-ala 18,8 hehtaaria.

JÄRVELÄISEN (1974 ja 1978) tulokset omis-

YHTEENVETO

Yksityismetsänomistajien käyttäytymistutkimuksissa omaksutut maanviljelijän ja metsätilanomistajan käsitteet ja toisaalta maatilatalouden yritys- ja tulotilastossa olevat lähinnä vastaavat käsitteet eivät ole vertailukelpoisia. Käyttäytymistutkimuksissa on niin ikään toistuvasti kiinnitetty huomiota luokittelun vaikeuksiin. Tässä katsauksessa on osoitettu, että omaksuttu ensin mainittu luokittelu ei ole tarkoituksenmukainen kuvaamaan eri omistajaryhmien metsätalouden harjoittamista. Luokittelu ja käsitteet johtavat niin ikään helposti vääriin mielikuvaan.

Yksityismetsänomistajaan kohdistuvissa tutkimuksissa tulisi siirtyä luokitteluun, joka on yhdenmukainen Maatilatalouden yritys- ja tulotilaston käsitteiden kanssa.

KIRJALLISUUSLUETTELO

- HAHTOLA, K., JÄRVELÄINEN, V.-P. ja REUNALA, A. 1973. Metsänomistajien puunmyyntikäyttäytyminen. Summary: The timber sales behaviour of private forest owners. *Silva Fenn.* Vol. 7, N:o 3.
- HÄMÄLÄINEN, J. 1971. Pankkitalletukset ja valtion obligaatiot metsänomistajan sijoitusvaihtoehtoina. Summary: Bank deposits and government bonds as investment alternatives for a forest owner. Liiketaloudellinen Aikakauskirja n:o IV.
- HYVÖNEN, K. 1977. Maa- ja metsätalouden lähijalan työvoiman ja tilarakenteen kehityksestä. Osa III: Sivuansiot ja viljelijäperheen toimeentulo. Valtioneuvoston kanslian julkaisuja 1976: 2.
- JÄRVELÄINEN, V.-P. 1974. Yksityismetsänomistajien metsätaloudellinen käyttäytyminen. Summary: Forestry behaviour of private forest owners in Finland. *Folia For.* 222.

tuosuuksista vuosina 1971 ja 1975–76 osoittavat, että maanviljelijöiden metsien omistus on pienentynyt 1970-luvun alkupuolella vähiten Keski- ja Itä-Suomessa ja eniten Etelä-, Länsi- ja Pohjois-Suomessa. Omistusosuuden suhteellinen muutosnopeus näyttäisi näiden tulosten perusteella olevan suuruusluokkaa 2 prosenttiyksikköä vuodessa koko maassa.

Maanviljelijäksi luokiteltaihin näin ollen sellainen metsänomistaja, jolla on ansiotuloa maatilataloudesta tai maatilatalouden muuta tuottoa. Keskeisenä maanviljelijöiden yhteisenä ominaisuutena, jonka perusteella luokittelu suoritettaisiin, on tulon lähde, joka on yksiselitteisesti määriteltävissä. Metsätilanomistajia olisivat muut yksityismetsänomistajat. Määrittely läheneisi REUNALAN (1972) ensimmäiseksi esittämää käsitettä (vrt. s. 123). REUNALAN luokittelussa maanviljelijöihin kuuluvat eläkkeellä olevat maanviljelijät, maanviljelijöiden vaimot, lesket ja äidit jäävät kuitenkin ehdotuksen mukaan maanviljelijä-käsitteen ulkopuolelle. He siirtyvät ryhmään metsätilanomistaja.

- » — 1978. Yksityismetsätalouden seuranta. Metsälöötökseen perustuvan tietojärjestelmän kokeilu. Summary: Monitoring the development of Finnish private forestry. A test of an information system based on a sample of forest holdings. *Folia For.* 354.
- » — 1979. Hakkuumahdollisuuksien tilakohdainen hyväksikäyttö. Raakapuun tarjontamahdollisuuksia koskevan esitutkimuksen aineistoon perustuva analyysi. *Moniste.* Maa- ja metsätalarekisteri vuonna 1974. Maanomistustilasto. Maatilahallitus. Tilasto- toimisto. *Moniste.*
- Maatilatalous 1973. Maatilatalouden yritys- ja tulotilasto. Suomen virallinen tilasto XXXIX: 1. Farm Economy. Enterprise and income statistics of farm economy. Tilastokeskus 1977.
- Maatilatalous 1976. Maatilatalouden yritys- ja

tulotilasto. Suomen virallinen tilasto XXXIX: 4. Farm Economy. Enterprise and income statistics of farm economy. Tilastokeskus 1979.

- MIKKONEN, E., PELTONEN, J., SAVOLAINEN, R. ja VESIKALLIO, H. 1975. Puunkorjuun kehityssuunnitelma 1975–1984. Metsälehti tiedotus 336.
- Puutavaraselvitys 1976 — Suomen raakapuuteollisuuspuu- ja metsätähde vuoteen 1980 sekä metsäteollisuuden puuraaka-ainäkymät vuoteen 2000. Summary: Timber report 1976. Finland's roundwood, industrial residue and forest residue balances by 1980 as well as the raw material situation of Finnish forest industries by the year 2000. *Silva Fenn.* Vol. 10, 1976, N:o 4.
- REUNALA, A. 1972. Yksityismetsänomistuksen rakennemuutos Keski-Suomessa 1945–1970. *Moniste.* Helsinki.

- » — 1974. Structural change of private forest ownership in Finland. Seloste: Yksityismetsänomistuksen rakennemuutos. Metsäntutkimuslaitoksen julkaisuja 82.2.
- » — 1977. Yksityismetsänomistuksen rakennemuutos. Teoksessa Ihminen ja metsä.
- » — 1979. Metsätilanomistajia 150 000. *Metsälehti* N:o 38.
- SEPPÄLÄ, R. 1974. Yksityismetsänomistajien hakkuukäyttäytyminen Suomen itäosissa. Summary: Cutting behaviour of forest owners in eastern Finland. *Folia For.* 189.
- Verohallinnon käsikirja 1979. Maatilatalouden verotus. Lainsäädäntö, verohallituksen ohjeet ja oikeustapaukset. Verovuosi 1978. Verohallituksen julkaisu n:o 115.
- VIRTA, J. 1971. Yksityismetsänomistajien puunmyyntialttius Länsi-Suomessa vuonna 1970. Summary: Timber-sales propensity of private forest owners in western Finland in 1970. *Folia For.* 114.

SUMMARY:

WHO IS THE NON-FARMER FOREST OWNER? THE SEMANTIC INFLUENCE OF THE NON-FARMER FOREST OWNER-CONCEPT TO RESEARCH RESULTS AND PUBLISHED STATISTICS

Research into the behaviour of private forest owners in Finland began 10 years ago. In various research reports private forest owners have been dichotomously classified into two groups, farmers and non-farmers. The farmer forest owner was considered to derive his main income (earnings) from agriculture. In figure 1 A — A ∩ B refers to this ownership group. All other forest owners were classified as non-farmers. In figure 1 circle B refers to the private forest owners whose main income source is other than farming.

The various concepts of private forest owners published in research reports concerning the behaviour of private forest owners are examined. This classification is compared to the concepts

in statistical publication *Farm Economy 1971*¹ (Enterprise and income statistics of farm economy). On the basis of this examination, it is recommended, that researchers dealing with the behaviour of private forest owners should change their classification to agree with the concepts presented in the *Farm Economy* statistics. The recommended concept of farmer forest owner is understood as a forest owner who has taxable net incomes (state taxation) from farming, circle A in figure 1. Other private forest owners are classified as non-farmers, B — A ∩ B in figure 1.

¹) Official statistics in Finland.